

2011

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશ્નક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમ પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૧

16

FINAL YEAR M.D. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2011

SPECIALISED SUBJECT : SAMHITA

વિશિષ્ટો વિષય:- સંહિતા

દિનાંક: - ૨૫.૦૬.૨૦૧૧

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

શનિવાસર:

વિષય:- ચરકસંહિતા - પ્રથમ પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના - સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભારઃ | All questions carry equal weight.

1 “નાશકારણાભાવાદ્વાવાનાં નાશકારણમ्” શલોકોઽયં સોપપત્તિકોદાહરણૈ: સહ વ્યાખ્યેય: |

Explain above verse with reasoning and examples.

2 “મન્દાનાં વ્યવહારાય બુધાનાં બુદ્ધિવૃધ્યે” આયુર્વેદે કિં કિં ઉપદિષ્ટમ્ ?

In context of above Sutra which subjects are mentioned in Ayurveda.

3 અધોલિખિતસ્ય સૂત્રસ્ય વ્યાખ્યા રોગોત્પત્તૌ-ચિકિત્સાયાં ચ પ્રસ્થાપયત |

“વિકાર: પ્રકૃતિશૈવૈવ દ્વયં સર્વ સમાસત: |
તદ્ભેતુવશાગં હેતોરભાવાન્નાનુવર્તતે ||”

Explain the above Sutra in the context of Rogotpatti & Chikitsa.

4 ટિપ્પણી કાર્યાઃ | Write short notes.

1 “નિદાનદોषતુવિપર્યયક્રમैરૂપાચરેત્તં બલદોષકાલવિત્ત ||”

ઉપર્યુક્તસૂત્રસ્ય સસંદર્ભ વ્યાખ્યા કાર્યાઃ |

Explain the above Sutra with reference

2 વિસર્પરોગસ્ય ચિકિત્સાસૂત્રમ् | Chikitsa Sutra of Visarpa Roga.

3 તન્ત્રયુક્તયઃ તેષામાવશ્યકતા અધ્યયનાધ્યાપને ચ |

Tantra Yuktiસ and their importance in learning and teaching.

*****

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશ્નક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમા પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૧

FINAL YEAR M.D. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2011

SPECIALISED SUBJECT : SAMHITA

વિશિષ્ટો વિષય:- સંહિતા

દિનાંક: - ૨૭.૦૬.૨૦૧૧

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

સોમવાસર:

વિષય:- સુશ્રુતસહિતા - દ્વિતીય પ્રશ્નપત્રમું

સૂચના: (૧) સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભાર: | All questions carry equal weight.

1. 'ઇદ્ધો: સ્વતેજસા વહિ રૂખાગતમિવોદકમુ' સિદ્ધાન્તમિદં કસ્મિન સન્દર્ભે પ્રતિપાદિતમુ? સોદાહરણં સ્પષ્ટ્યત |

'ઇદ્ધો: સ્વતેજસા વહિ રૂખાગતમિવોદકમુ' In which context this principle is explained, clarify it along with examples.

2. 'શિલાપુત્રકન્યાયેન રૂપવત્વં રૂપિત્વં ચાબ્યક્તસ્ય' ઇતિ ડલહણમતં વ્યાખ્યાય સુશ્રુતોત્તરતન્ત્રસ્ય મહત્વં પ્રતિપાદયત |

In context of above Sutra interpreting Dalhan's opinion, ascertain the importance of Uttartantra of Sushruta Samhita.

3. તન્ત્રભૂષણાનામધ્યાયાનાં મહત્વં સંક્ષિપ્તપરિચયમણિ પ્રતિપાદયત |

Discuss briefly importance and introductory information regarding Tantrabhushana Adhyayas.

4. સુશ્રુતમતેન ક્ષીરસ્ય સર્વપ્રાણિનાં સાતમ્યત્વં વિવિચ્ય ક્ષીરવર્ગે કતિ પ્રકારકાનાં ક્ષીરાણાં સમાવેશો સુશ્રુતેન કૃતં તેષાં ગુણોપયોગિતાં ચ લિખત |

As Acharya described that Milk is Satmya for all the creatures, explaining this, also describe that how many types of Ksheera has been described by Sushruta with their Gunas and utility.

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશ્નક્ષમ વિભાગ:

અન્તિમા પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૧

50

FINAL YEAR M.D. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2011

SPECIALISED SUBJECT : SAMHITA

વિશિષ્ટો વિષય:- સંહિતા

દિનાંક: - ૨૮.૦૬.૨૦૧૧

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

મંગલવાસર:

વિષય:- અષ્ટાંગસંગ્રહ: - તૃતીય પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના – સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભાર: | All questions carry equal weight.

- 1 “અસ્થાનવિસ્તારાક્ષેપપુનરુક્તાદિવર્જિત:” સવિશદોદાહરણપૂર્વકં શશિલોખાન્વિતં ચ
પ્રતિપાદયત |

Describe with examples in detail, according to Shashilekha commentary.

- 2 “રોગી સ્યાદ્વિકૃતે તસ્માત્તં પ્રયત્નેન પાલયેત” સૂત્રમિદં સોદાહરણ સવિસ્તરં
પ્રતિપાદયેત |

Explain the above underlined Sutra along with examples in detail.

- 3 “પ્રદીપભૂતં શાસ્ત્રં હિ દર્શનं વિપુલામાતિ:” એતદ્ભૂત કિર્મર્થમાવશ્યકં ? વૈજ્ઞાનિકરીત્યા
પ્રતિપાદયત |

Explain the above underlined Sutra scientifically and describe that why it is required ?

- 4 ટિપ્પણી કાર્યા: | Write short notes.

- 1 નિત્યં સર્વરસાભ્યાસ: સ્વસ્વાધિક્યમૃતાવૃતૌ-એતત્સૂત્રસ્ય સસંદર્ભવ્યાખ્યા કાર્યા |

Explain the above Sutra with reference to the context.

- 2 “કલાસંજા: ચ તસ્યા વિશિષ્ટકાર્યા:” |

Definition of Kalaa and their specific functions.

- 3 મૂત્રાધાત-ચિકિત્સાસિદ્ધાન્તા: | Principles of management of Mutraghata.

- 4 વિષદુષ્ટવ્યંજનાનાં કાનિ લક્ષણાનિ ? What are the signs of poisonous food.

*****

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશ્નિક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમા પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૧

S1

FINAL YEAR M.D. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2011

SPECIALISED SUBJECT : SAMHITA

વિશિષ્ટો વિષય:- સંહિતા

દિનાંક: - ૨૬.૦૬.૨૦૧૧

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

બુધવાસર:

વિષય:- આયુર્વેદ ઇતિહાસ: - ચતુર્થ પ્રશ્નપત્રમુ

સૂચના: (૧) સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભાર: | All questions carry equal weight.

1. આયુર્વેદસ્ય સાર્વભૌમિકતામાધુનિકદશા પૂર્ણવૈજ્ઞાનિકતાચ્ચ પ્રતિપાદ્ય અનુસન્ધાનસંઘટનાનાં પરિચયો દેયઃ |

Explain the "Sarvabhaumikatva" of Ayurveda in scientific way at present era and give introduction of present research organizations.

2. દશખ્રિસ્તીયાશતાબ્દ્યાદારભ્ય ખ્રિસ્તીયા પञ્ચદશશતાબ્દિ પર્યન્તં ઘર્ટિતાનાં પ્રમુખ ઘટનાનાં ચિકિત્સા એવં આયુર્વેદ શાસ્ત્રીય સાહિત્યોપરિપ્રભાવ: તથા ચ તસ્મિન્ કાલે કે - કે પ્રમુખગ્રન્થકારાઃ ટીકાકારાશચ અભવન્ તેષાં પરિચયો દેયઃ |

Describe the main events happen between the 10th century A.D. and 15th century A.D. and their impact on Chikitsa and on literature of Ayurveda. Also mention the name of main authors, commentators of that period with their brief introduction.

3. આયુર્વેદસ્ય સર્વપારિષદત્વં સવિસ્તરં સોદાહરણં ચ પ્રતિપાદયત |

Explain the "Sarva Parishadatva" of Ayurveda in detail along with examples.

4. ટિપ્પણી કાર્યા - Write short notes -

- (૧) ઉપનિષદેષુ આયુર્વેદીય સિદ્ધાન્તાઃ |

Ayurveda Siddhantas in Upanishada.

- (૨) યોગીન્દ્રનાથ સેન: તસ્ય કૃતિત્વં વૈશિષ્ટ્યમ् ચ |

Speciality and contribution of Yogindranatha Sen.

- (૩) આયુર્વેદ રસાયન ટીકાયા: મહત્વં તત્કર્તારસ્ય ચ પરિચય: |

Importance of Ayurveda Rasayana commentary and introduction of its commentator.

- (૪) આયુર્વેદ વિકાસે આયુષ વિભાગસ્ય યોગદાનમ् |

Contribution of AYUSH department in development of Ayurveda.

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશ્નક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમા પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૧

52

FINAL YEAR M.D. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2011

SPECIALISED SUBJECT : AYURVEDIYASIDDHANTA & DARSHANA

વિશિષ્ટો વિષય:- આયુર્વેદીયસિદ્ધાન્તા: દર્શનં ચ

દિનાંક: - ૨૫.૦૬.૨૦૧૧

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

શનિવાસર:

વિષય:- આયુર્વેદીય સિદ્ધાન્તા: - પ્રથમ પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના - સર્વો પ્રશ્નાઃ સમાનભારઃ । All questions carry equal weight.

- 1 વીર્ય-વિપાકસંકળના-પરિભાષા-પ્રકારાંશચ વિલિખ્ય એતસ્મિન્ વિષયે ચરકસુશ્રુતયો: વિચારમણે પ્રગટયત ।
Explain the concept of Virya-Vipaka & its definitions, types with the opinions of Charaka & Sushruta.
- 2 અવયવપ્રભાવાનુમાનેન સમુદાયપ્રભાવતત્ત્વમધ્યવસાતું કેભ્ય: કારણેભ્ય: ન શક્યમ् ? તત્ત્વ વર્ણયત ।
Describe the reasons by which the effect of combined substances can not be understood based on the inferred knowledge of individual ingredient.
- 3 કે ક્રિયાકાલા: ? તેષાં ચિકિત્સાયાં પ્રાયોગિકમહત્વં સોદાહરણેન વિલિખ્ય સુશ્રુતેતરસંહિતાસુ નિર્દિષ્ટ વિવિધમતાન્ ક્રિયાકાલાનુપલક્ષ્ય ઉહાપોહપૂર્વકં વર્ણયત ।
What is the concept of Kriyakala ? Explain the practical importance of Kriyakala in clinical practice with examples. Also discuss critically the views from other Ayurvedic Samhitas other than Sushruta Samhita on the concept of Kriyakala.
- 4 ટિપ્પણી કાર્યા: । Write short notes.
  - 1 સામાન્ય કદા વૃદ્ધે: કારણ ન ભવતિ ? કા ચ તત્ત્વ યુક્તિ: ।
When Samanya not becomes the cause of increase ? Give the logic behind.
  - 2 ચિકિત્સાયાં સમવાયસ્ય કારણત્વં પ્રતિપાદયત ।
Describe the causativity of Samavaya in Chikitsa.
  - 3 ઓજોવ્યાપત્તિ લક્ષણમ् - કેષુ કેષુ વ્યાધિષુ હૈષામુપલબ્ધિર્ભવતિ ।
Ojovyapatti Lakshanam - in which diseases these Lakshanas are found.
  - 4 ત્રયોપસ્તંભેષુ બ્રહ્મચર્યમબ્રહ્મચર્ય વા ? દ્વયો: પૃથક-પૃથક મહત્વં ।
In three Upastambhas separate importance of Brahmacharya and Abrahmacharya.

*****

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમા પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૧

FINAL YEAR M.D. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2011

SPECIALISED SUBJECT : AYURVEDIYASIDDHANTA & DARSHANA

વિશિષ્ટો વિષય:- આયુર્વેદીયસિદ્ધાન્તા: દર્શનં ચ

દિનાંક: - ૨૭.૦૬.૨૦૧૧

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

સોમવાસર:

વિષય:- પદાર્થવિજ્ઞાન (દાર્શનિક સિદ્ધાન્તા) - દ્વિતીય પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના: (૧) સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભારઃ। All questions carry equal weight.

1. સાંख્યદર્શનસ્ય કે-કે સિદ્ધાન્તાઃ ચરકસંહિતાયાં સમુપલભ્યન્તે । તેષુ સિદ્ધાન્તેષુ આયુર્વેદેસાંખ્યયો: કિં વૈભિન્યમુપલભ્યતે, કુત્ર ચ સામ્યં વર્તતે ? ઇતિ સ્પષ્ટયત ।

Which principles of Samkhya Darshana are found mentioned in Charaka Samhita. What are the differences and similarities among these principles between Ayurveda and Samkhya Darshana.

2. 'કર્મ' પરિભાષાં વિલિખ્ય એતદપિ સ્પષ્ટયત યત્ 'કર્મ કિમન્યદ્બન્ન અપેક્ષતે ?' ષડ્વિધોપક્રમાણં સન્દર્ભે કર્મકારણસ્ય ઉપયોગિત્વં પ્રકાશયત ।

Describe the definition of Karma and also explain that 'Karma Kimanyad Na Apekshate'? Utility of Karma as Karana in context of six Upakramas also to be explained.

3. ચિકિત્સાયામનુસંધાને ચ અનુમાનપરીક્ષાયાઃ કિં મહત્વં ? કથં ચ અનુમાનપરીક્ષાયાઃ અનુસંધાને પ્રયોગોશક્યઃ ? તદપિ વર્ણયત ।

What is the importance of Anumana Pariksha in Chikitsa and research, how this Pariksha become applicable in research ? explain it.

4. ટિપ્પણી કાર્યો - Write short notes -

(૧) ભौતિકાનિ ચેન્દ્રિયાણિ આયુર્વેદે વર્ણયન્તે । Bhautikani Cha Indriyani Ayurvede Varnyante.

(૨) નિયતિવાદઃ । Niyativadah.

(૩) તન્માત્રાસુ-પરમાણુષુ ચ ભેદઃ । Difference between Tanmatra and Paramanu.

(૪) ચતુર્વિધપરીક્ષાયાઃ અનુસંધાને મહત્વમ् । Importance of Chaturvidha Pariksha in research.

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશ્નક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમ પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૧

(SK)

FINAL YEAR M.D. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2011

SPECIALISED SUBJECT : AYURVEDIYASIDDHANTA & DARSHANA

વિશિષ્ટો વિષય:- આયુર્વેદીયસિદ્ધાન્તા: દર્શનં ચ

દિનાંક: - ૨૮.૦૬.૨૦૧૧

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

મંગલવાસર:

વિષય:- ઇતર દર્શનાનાં પર્યાલોચનમ् - તૃતીય પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના - સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભારઃ । All questions carry equal weight.

- 1 ન્યાયોક્ત હેત્વાભાસાનાં આયુર્વેદે કિં સ્વરૂપમ् ? ઇત્યસ્ય જ્ઞાનસ્ય ચિકિત્સકીયાનુસંધાન કાર્યે ચ મહત્વમણિ વર્ણયત્ ।
What is the form of Hetvabhas described by Nayaya Darshana in Ayurveda ? Describe the utility of its knowledge in treatment and research.
- 2 “અસદ્વાદિપ્રયુક્તાનાં વાક્યાનાં પ્રતિષેધનં” કથં ભવિતુમહંતિ ઇતિ સયુક્તિકં પ્રતિપાદયત ।
“Asadvadi Prayuktanam Vakyanam Pratishedhanam” – what does it mean and how it is possible, describe logically.
- 3 આકાશમહાભૂતસ્ય ગુણકર્મણામુલ્લેખં કૃત્વા ચિકિત્સાયાં વ્યાધિપ્રતિષેધે-પ્રતિકારે ચ આકાશસ્ય પ્રાયોગિકં મહત્વં પ્રતિપાદયત ।
Describe the Guna-Karma of Akasha Mahabhuta and its importance and applicability in prevention & cure aspects of disorder's management.
- 4 ટિપ્પણી કાર્યા: । Write short notes.
  - 1 અનેકાન્તવાદ । Anekantavada.
  - 2 અષ્ટાંગ યોગ: । Ashtanga Yogah.
  - 3 અભ્યુપગમાધિકરણ સિદ્ધાન્તૌ । Abhyupagamadhikarana Siddhantau.
  - 4 પુરુષસ્યકારણત્વમ् । Purushasyakaranatvam.

*****

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમા પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૧

SS

FINAL YEAR M.D. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2011

SPECIALISED SUBJECT : AYURVEDIYASIDDHANTA & DARSHANA

વિશિષ્ટો વિષય:- આયુર્વેદીયસિદ્ધાન્તા: દર્શન ચ

દિનાંક: - ૨૬.૦૬.૨૦૧૧

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

બુધવાસર:

વિષય:- આયુર્વેદસ્ય ચ દર્શનવાંગમયસ્ય ઇતિહાસ - ચતુર્થ પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના: (૧) સર્વો પ્રશ્નાઃ સમાનભાર: | All questions carry equal weight.

1. 'તેભ્યોऽતિવિપ્રકીર્ણેભ્ય: પ્રાય: સારતરોચ્ચય: ' સૂત્રે 'ઉચ્ચય: ' શબ્દસ્ય અરુણદત્તેન કોર્થ ગૃહીત: ઇતિ લિખિત્વા વાભટેન અષ્ટાજ્ઞહૃદયગ્રન્થ નિર્મણે કા વિધિ અનુસૃત: તત્ સોદાહરણ લિખત: |

In the Sutra 'તેભ્યોઽતિવિપ્રકીર્ણેભ્ય: પ્રાય: સારતરોચ્ચય: ' what is the meaning of word 'ઉચ્ચય: ' taken by Arundutta ? While writing of Ashtanga Hridaya what kind of method he followed ? Describe it with examples.

2. સુશ્રુતસંહિતાયા: પાઠશુદ્ધિ: પ્રતિસંસ્કારં ચ આચાર્યચન્દ્રટેન કૃતં તત્ત્વ કો આધાર: પદ્ધતિશચ તેન સ્વીકૃતા? કિં ચ તસ્ય પ્રમુખ યોગદાનં વર્તતે ? ઇત્યપિ લિખત: |

Acharya Chandrata did the Pratisanskara and Patha Shuddhi of Sushruta Samhita, describe that what ground and method he followed, and what is his contribution in the commentary.

3. અથર્વવેદે આયુર્વેદસ્ય કે કે પ્રમુખ વિષયા: વિન્યસ્તા: ? સોદાહરણમ् વર્ણયત્ |

Which are the important Ayurvedic subjects are mentioned in Atharva Veda explain with examples.

4. ટિપ્પણી કાર્યા - Write short notes -

(૧) લોકાયત દર્શન | Lokayata Darshana.

(૨) આચાર્ય જैમિન્ય દર્શનમ् | Darshana of Acharya Jaimini.

(૩) આયુર્વેદાનુસન્ધાનુપક્રમે વાભદૃસ્ય કિં મતમ् ?

What the opinion of Vaghbata in context to research.

(૪) વैશેષિક દર્શનય આયુર્વેદોપરિપ્રભાવ: | Impact of Vaisheshika Darshana in Ayurveda.

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશ્નક્ષમણ વિભાગ:

અન્તિમ પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૧

56

FINAL YEAR M.D. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2011

SPECIALISED SUBJECT : KAYACHIKITSA

વિશિષ્ટો વિષય:- કાયચિકિત્સા

દિનાંક: - ૨૫.૦૬.૨૦૧૧

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

શનિવાસર:

વિષય:- નિર્દાનમુ - પ્રથમ પ્રશ્નપત્રમુ

સૂચના – સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભાર: | All questions carry equal weight.

1 પ્રાચ્યપ્રતીચ્યમતેન પાણુરોગસ્યહેતવઃ સંપ્રાપ્તિં ચ વિલિખ્ય અસ્ય વ્યાધે: નૈદાનિક વિધીનામપિ ઉલ્લેખં વિદેયમુ |

Write the causes and Samprapti of the Pandu Roga with methods of diagnosis according to ancient and modern medical sciences.

2 જલોદર રોગસ્ય કારણાનિ સંપ્રાપ્તિં ચ વિલિખ્ય કતિપ્રકાર: દ્રવસંચય: સંભાવિત: તસ્ય વ્યવચ્છેદકપરીક્ષણાર્થ કાનિ નૈદાનિક પરીક્ષણાનિ ક્રીયન્તે ?

Describe the etiology and pathogenesis of Jalodara (ascites). How many types of fluids may accumulate in the peritoneal cavity and how to confirm type of cause on the basis of laboratory investigations ?

3 રાજયક્ષમા રોગસ્ય સંપ્રાપ્તિં વિવેચ્ય રોગવિનિશ્ચયાર્થ કાનિ પાશ્વાત્યચિકિત્સાવિજ્ઞાન પરાણિ પરીક્ષણાનિ અનુષ્ઠેયાનીતિ સકળં લિખન્તુ |

Write the Samprapti of Rajayakshma Roga. Which modern pathological tests are to be carried out for the diagnosis ?

4 ટિપ્પણી કાર્યા: | Write short notes.

(1) અમ્લપિત્તવિદગ્ધાજીર્ણયો: વ્યવચ્છેદક નિર્દાનમુ |

Differential diagnosis of Amlapitta and Vidaghajirna.

(2) હચ્છૂલરોગે સીરમએન્ઝાઇમપરીક્ષણે સંભાવિત પરિવર્તનાનિ |

Changes in serum enzyme level in patients of myocardial infarction.

(3) શુક્રપરીક્ષા |

Semenogram.

*****

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

SK

સ્નાતકોત્તર પ્રશ્નક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમા પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૧

FINAL YEAR M.D. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2011

SPECIALISED SUBJECT : KAYACHIKITSA

વિશિષ્ટો વિષય:- કાયચિકિત્સા

દિનાંક: - ૨૭.૦૬.૨૦૧૧

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

સોમવાસર:

વિષય:- સામાન્યચિકિત્સા - દ્વિતીયં પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના - સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભાર: | All questions carry equal weight.

- 1 વાતરકત રોગેષુ હેતું સંપ્રાપ્તિં ચ વર્ણયિત્વા અસ્ય સાપેક્ષનિદાન વિલિખ્ય અસ્ય ચિકિત્સાયાં રક્તમોક્ષણસ્ય વैશિષ્ટ્યં કથમ્ ? લિખતું ।
Explain the Hetu, Samprapti, differential diagnosis of Vata-Rakta alongwith the importance of Raktamokshana (blood letting) in its treatment.
- 2 પ્રમેહસ્ય નિદાનાનિ પૂર્વરૂપાણિ, સંપ્રાપ્તિં લક્ષણાનિ ચ લિખિત્વા મધુમેહ રોગસ્ય પથ્યાપથ્યસહિતાં ચિકિત્સાં ચ સવિસ્તરેણ લિખત ।
Describe the Nidana, Purvarupa, Samprapti and Lakshanas of Prameha alongwith principle of treatment and Pathyapathy for Madhumeha.
- 3 તમકશ્વાસ-પ્રતમકશ્વાસયો: લક્ષણાનિ વર્ણયિત્વા શ્વાસરોગસ્ય ચિકિત્સાવિધાનં લેખ્યમ્ । કા નામ આવસ્થિકી ચિકિત્સાઽત્ર અસ્મિન્ શ્વાસરોગે પ્રદાતવ્યા ઇત્યાપિ લિખન્તુ ।
Write the sign and symptoms of Tamaka Shwasa and Pratamaka Shwasa. What Avasthiki Chikitsa is to be provided in Tamaka Shwasa disease ?
- 4 નિર્માંકિત રોગાણાં ચિકિત્સાં લિખત । Write the treatment of following :
(1) અર્દિત । Arrita.
(2) હૃચ્છૂલ । Hrichchhula.
(3) જુગુપ્સા ચિકિત્સા । Treatment of Jugupsa.
(4) શ્વિત્ર । Shvitra.

*****

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશ્નિક્ષણ વિભાગ:

58

અન્તિમ પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૧

FINAL YEAR M.D. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2011

SPECIALISED SUBJECT : KAYACHIKITSA

વિશિષ્ટ વિષય:- કાયચિકિત્સા

દિનાંક: - ૨૮.૦૬.૨૦૧૧

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

મંગલવાસર:

વિષય:- ચરકસંહિતા (નિદાન-કલ્પ-ચિકિત્સા-સિદ્ધિસ્થાનાનિ) - તૃતીય પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના - સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભારઃ । All questions carry equal weight.

- 1 બસ્તિ ચિકિત્સા કદાકથં યોજ્યા ? કસ્માત તરસ્યા: સર્વાધિકં મહત્વં તત્ત્વ વિશદયત્ત ।
When Basti treatment is to be done ? What is the reason for it ? Why more importance is given to Basti ? Explain elaborately.
- 2 ચરકોક્ત રાજયક્ષમારોગસ્ય નિદાનપૂર્વકં લક્ષણોત્પત્તિ એવં સંપ્રાપ્તિ વિલિખ્ય તરસ્ય સાધ્યાસાધ્યતા સહિતં ચિકિત્સા-ઉપક્રમ યોગાન્ ચ લિખત ।
Write the causes, symptoms with Samprapti of Rajayakshma Roga according to Charaka. Explain the Sadhyasadhyata and line of treatment of disease with its medicinal formulations.
- 3 અપસ્માર રોગસ્ય સંપ્રાપ્તિ: લક્ષણાનિ ચ વર્ણયિત્વા તરસ્ય યુક્તિવ્યપાશ્રયચિકિત્સામાપ્તિ પ્રતિપાદયત ।
Explain in detail the Samprapti and Lakshanas of Apasmara along with its Yukti Vyapashraya Chikitsa.
- 4 નિમ્નાંકિત રોગાણાં ચરકોક્ત ચિકિત્સા લિખત ।
Describe the treatment of following diseases according to Charaka.
  - (1) ગ્રહણિરોગ । Grahani Roga.
  - (2) મધુમેહ । Madhumeha.
  - (3) પક્ષઘાત । Pakshaghata.
  - (4) હૃદ્રોગ । Hridroga.

*****

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમ પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૧

FINAL YEAR M.D. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2011

SPECIALISED SUBJECT : KAYACHIKITSĀ

વિશિષ્ટો વિષય:- કાયચિકિત્સા

દિનાંક: - ૨૬.૦૬.૨૦૧૧

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

બુધવાસર:

વિષય:- રસાયન-વાજિકરણ પંચકર્મ ચિકિત્સાશચ - ચતુર્થ પ્રશ્નપત્રમુ

સૂચના – સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભાર: | All questions carry equal weight.

- 1 રક્તમોક્ષણસ્યપ્રકાર: વિધિં ચ વર્ણયિત્વા જલૌકાવચરણં કિમ્ - કિમ્ રોગેષુ સમાચરેત ઇતિ વિલિખ્ય પ્રાચીન અર્વાચીન ચિકિત્સાશાસ્ત્રેષુ અસ્ય અવધારણાં ઉપયોગં ચ વર્ણયતુ ।

Explain the types and methods of Raktamokshna along with its indications and the scientific basis for its use as per ancient and modern medical sciences.

- 2 રસાયન શબ્દસ્ય કોઈથી? રસાયન કર્મસ્ય વ્યાધિક્ષમત્વ વિષયે વિવિધં પ્રકારાનુસાર એવં રસાયન ઔષધસ્ય કાર્મુકત્વં સોદાહરણં વર્ણયત ।

What is the meaning of Rasayana ? Describe various types of Rasayana Karma pertaining to Vyadhikshamatva (immunity) alongwith efficacy of different Rasayana Drugs with examples.

- 3 કાનિ કત્તિવિધાનિ ચ વમન દ્રવ્યાણિ? વમનકર્મવિધિ: વિસ્તરેણ લિખત ।

Describe the types of Vamana Dravyas. Discuss the Vamana Karma procedure in detail.

- 4 ટિપ્પણી કાર્યા: | Write short notes.

(1) શિરોધારા ઉપયોગ: | Use of Shirodhara.

(2) વાતવ્યાધિષુ નસ્યોપયોગ: | Use of Nasya in Vatavyadhi.

(3) વાજિકરણતંત્રે સ્ત્રીગુણપ્રશંસા ।

Qualities of woman according to Vajikarana Tantra.

(4) આચાર રસાયનમ્ | Achara Rasayana.

*****

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર
સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:
અન્તિમા પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૧

(60)

FINAL YEAR M.D. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2011
SPECIALISED SUBJECT : DRAVYAGUNAM

વિશિષ્ટો વિષય:- દ્રવ્યગુણમ्

દિનાંક: - ૨૫.૦૬.૨૦૧૧

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

શનિવાસર:

વિષય:- નામરૂપવિજ્ઞાનમ् - પ્રથમ પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના - સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભારઃ । All questions carry equal weight.

- 1 વિડંગસ્ય અપમિશ્રણ વિસ્તરેણ વર્ણયન્તુ । તેષાં પરીક્ષાયાઃ વિધિં પ્રતિપાદયન્તુ ।
Describe in detail adulteration of Vidanga. How could you examine it ?
- 2 રૂપજ્ઞાનસ્ય પ્રયોજનં તથા મૂલકાળસ્ય ભેદં વર્ણયિત્વા શતાવરિ મંજિષ્ઠ્યો: સ્થૂલસૂક્ષ્મ ભેદેન સચિત્ર રચના વર્ણયન્તુ ।
What is the important of morphological study write difference between Root and stem, explain external and internal structure with figure of Satavari and Manjistha.
- 3 પાષાણભેદ નામોપયોગ દ્રવ્યસ્ય વિભિન્નક્ષેત્રેષુ પૃથક-પૃથક દ્રવ્યસ્વીકરણે કારણાનિ વર્ણયન્તુ ।
Describe the reason for accepting the various plants as source of Pashana Bheda in different regions.
- 4 ટિપ્પણી કાર્યા: । Write short notes.
  - 1 ચરકમતેનાહારદ્રવ્યાણાં વર્ગીકરણ ।
Classification of Ahara Dravyas according to Charaka
  - 2 ષઢ્શોધવૃક્ષઃ । Shadshodhanavrukshah
  - 3 કીટગૃહ । Galls

*****

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમ પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૧

(61)

FINAL YEAR M.D. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2011

SPECIALISED SUBJECT : DRAVYAGUNAM

વિશિષ્ટો વિષય:- દ્રવ્યગુણમ्

દિનાંક: - ૨૭.૦૬.૨૦૧૧

સમય: દ.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

સોમવાસર:

વિષય:- ગુણકર્મવિજ્ઞાનમ् - દ્વિતીય પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના: (૧) સર્વો પ્રશ્નાઃ સમાનભાર:। All questions carry equal weight.

1. અષ્ટવિધ વીર્યવાદસ્ય વિવરણં, ષઢુપક્રમસ્ય તથા ષટ્ક્રિયાકાલસ્ય ચ અનુરોધેન કુરુત |
Explain the Astavidha Viryavada in relation to Shatupkrama and Shatkriyakal.
2. વેદના સ્થાપન, શૂલ પ્રશમનસ્ય ભેદં સ્પષ્ટયિત્વા, વેદના સ્થાપન દ્રવ્યસેય કાર્યકારિત્યા કર્થં ભવતીતિ વિસ્તરેણ લિખત |
Explain the difference between Vedanasthapan and Shulprashaman and describe in detail how Vedanasthapan drug acts ?
3. સસંદર્ભ વિવેચયન્તુ - Explain the following with reference -
(૧) રસ: વિપાકસ્તૌવીર્યમ् |
Rasah Vipakastauveeryam.
(૨) નિપાતાચ્યોપલભ્યતે |
Nipatachyo labhyate.
4. ટિપ્પણી કાર્ય - Write Short note -
(૧) દ્રવ્યસમ્પત |
Dravyasampat.
(૨) વીર્ય સંક્રાન્તિ |
Veerya Sankranti.
(૩) એ. પી. આઈ. |
A.P.I.

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશ્નિકષણ વિભાગ:

અન્તિમ પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૧

62

FINAL YEAR M.D. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2011

SPECIALISED SUBJECT : DRAVYAGUNAM

વિશિષ્ટ વિષય:- દ્રવ્યગુણમ्

દિનાંક: - ૨૮.૦૬.૨૦૧૧

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

મંગલવાસર:

વિષય:- પ્રયોગવિજ્ઞાનં ઔષધયોગવિજ્ઞાનં ચ - તૃતીયં પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના: (૧) સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભાર: | All questions carry equal weight.

1. અધોલિખિતાનાં દ્રવ્યાણાં સમ્પ્રાસિમૂલકં સયુક્તિકં પ્રયોગજ્ઞાનં વર્ણયત |

Describe the mode of action with Sampraptimulak of following drugs.

(૧) શુંઠી (૨) પુર્ણવા (૩) હરિદ્રા

2. ઔષધ યોજનાયાં કે - કે વિષયા: દૃષ્ટવ્યા: ઔષધયોગાનાં ચિકિત્સાયાં મહત્વં સવિસ્તરં પ્રતિપાદય |

What is to be considered in the formulation of medicine product ? What is the role of formulation drugs in treatment discuss in detail.

3. અધોલિખિતસ્ય સ્વાધીતગ્રન્થોક્ત રીત્યા વ્યાખ્યાં કુરુત |

Explain the following with reference.

(૧) માનતો દ્વિગુણ પ્રોક્ત તદ્ દ્રવ્યં તત્વદર્શિભિ: |

Manto Dwigunam Proktam Tad Dravyam tatvadarshibhihi.

(૨) શરીર કર્ષણે યવસ્ય પ્રાધાન્ય |

Shareera Karshane Yavasya Pradhanya.

4. ટિપ્પણી કાર્યા - Write Short note -

(૧) ગોમુત્રસ્ય આમયિક પ્રયોગ | Gomutrasya Aamayika Prayoga.

(૨) કાંકાયન વટી | Kaankaayana Vati.

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

(63)

સ્નાતકોત્તર પ્રશ્નક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમ પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૧

FINAL YEAR M.D. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2011

SPECIALISED SUBJECT : DRAVYAGUNAM

વિશિષ્ટો વિષય:- દ્રવ્યગુણમ्

દિનાંક: - ૨૬.૦૬.૨૦૧૧

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

બુધવાસર:

વિષય:- નિઘણ્ટો: સ્વરૂપં વિકાસક્રમશ્વ- ચતુર્થ પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના – સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભારઃ । All questions carry equal weight.

- 1 શોઢલનિઘણ્ટુગ્રંથસ્ય પરિચયપૂર્વકં અસ્ય કર્તા, કાલ, વિષયવસ્તુન ચ લિખત ।
Explain salient features of Shodhala Nighantu with special reference to its author, time and contains.
- 2 અધોલિખિતસ્ય વ્યાખ્યા કુરુ । Explain the following :
  - 1 પ્રાચીન અર્વાચીન નિઘણ્ટુ ભેદ ।
Difference between old and modern Nighantu.
  - 2 નિઘણ્ટુ ગ્રંથસ્ય કાલનિર્ધારણ । The fixation of time of Nighantu.
- 3 પથ્યાપથ્યવિબોધકે આહારદ્રવ્યાણાં એવં આહારકલ્પનાનાં વિષયે યોગદાનં પ્રતિપાદયત ।
Write the contribution of Pathyapathy Vibodhaka on Ahara Dravya and Aharakalpana.
- 4 ટિપ્પણી કાર્યાઃ । Write short notes.
  - 1 દિવ્યૌષધ । Divyaushadha.
  - 2 સરસ્વતિ નિઘણ્ટુ । Sarasvati Nighantu.
  - 3 હૃદયદિપીકા નિઘણ્ટુ । Hrudayadipika Nighantu.

*****

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશ્નક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમા પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૧

64

FINAL YEAR M.D. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2011
SPECIALISED SUBJECT : RASA SHASTRAM

વિશિષ્ટો વિષય:- રસશાસ્ત્રમ्

દિનાંક: - ૨૫.૦૬.૨૦૧૧

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

શાનીવાસર:

વિષય:- રસશાસ્ત્રસ્યાધારભૂતસિદ્ધાન્તા: - પ્રથમં પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના: (૧) સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભાર: | All questions carry equal weight.

1. 'પારદ' શોધનસ્ય વિસ્તરણ વર્ણનं કૃત્વા અદ્યયુગસ્ય પરિપ્રેક્ષ્યે અસ્ય આવશ્યકતા અસ્તિત્વબા વિસ્તરેણ વર્ણનં કરોતુ |

Write the Shodhana of 'Parad'. Discuss in detail whether it is needed or not in present era.

2. 'ભસ્મ' પરીક્ષણ વિધિનાં વિસ્તરેણ લિખતુ |

Describe in detail about the test for 'Bhasma'.

3. અભ્રકસ્ય શોધનં, મારણં, માત્રા એવં ઉપયોગસ્ય સવિસ્તારં લિખતુ |

Describe in detail about Abhraka Shodhana, Marana, Dose and uses.

4. ટિપ્પણી કાર્ય | Write Short notes.

(1) તામ્રસ્ય દોષા: | Dosas of Tamra

(2) પૂતિલૌહાનિ | Puti Lohas

(3) પ્રવાલ શોધનમ् | Shodhana of Pravala

(4) કુપિલુ શોધનમ् | Shodhana of Kupilu

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશ્નક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમ પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૧

(63)

FINAL YEAR M.D. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2011

SPECIALISED SUBJECT : RASA SHASTRAM

વિશિષ્ટો વિષય:- રસશાસ્ત્રમ्

દિનાંક: - ૨૭.૦૬.૨૦૧૧

સમય: દ.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

સોમવાસર:

વિષય:- રસયોગાનાં નિર્માણમ् - દ્વિતીય પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના: (૧) સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભાર:। All questions carry equal weight.

1. ઔषધનિર્માણે વિવિધ મૂષાનાં સહભાગિત્વકિમસ્તિ 'મૂષામુખં વિનિષ્કાન્તાવરમેકપિકાકિણો' ઇતિ વર્તમાન સન્દર્ભે વિવેચયતુ।

What is the role of different Masha in the preparation of drug explain following verse in present contest. 'મૂષામુખં વિનિષ્કાન્તાવરમેકપિકાકિણો'।

2. અધોલિખિત શ્લોકસ્ય વિવેચયત। Explain following quotations -

(૧) અનુક્તપુટમાને તુ સાધ્ય દ્રવ્ય બલાબલાત्।

(૨) લોહાડદેરડપુર્નભાવોગુણધિમ્યં તતો અગ્રતઃ।

3. નિમ્ન લિખિત કલ્પાનાં નિર્માણવિધી, ઉપયોગઃ, ઔષધમાત્રા અનુપાનં ચ વર્ણયતુ।

Write the method of preparation, indication, dose and anupana of the following formulations.

(૧) હેમગર્ભપોળુલી

(૨) સ્વર્ણવજ્ઞ

(૩) રસપર્ફટી

(૪) રાજમૃગાંકરસ

4. નિમ્નાંકિત ઔષધકલ્પાનાં નિર્માણવિધી એવં અસ્ય મહત્વં વિલિછ્ય।

Write the method of preparation and their importance in following formulations

(1) આરોગ્યવર્ધિની રસ।

(2) કસંતમાલતી રસ।

(3) ત્રિભુવનકીર્તિ રસ।

(4) શંખવટી।

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમ પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૧

66

FINAL YEAR M.D. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2011

SPECIALISED SUBJECT : RASA SHASTRAM

વિશિષ્ટો વિષય:- રસશાસ્ત્રમુ

દિનાંક: - ૨૮.૦૬.૨૦૧૧

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

મંગલવાસર:

વિષય:- ઔषધમાનકીકરણવિજ્ઞાનમુ - તૃતીયં પ્રશ્નપત્રમુ

સૂચના - સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભારઃ । All questions carry equal weight.

1 એસ.ओ.પી. મિતિ કિં ? ભસ્મનિર્માણાર્થે એસ.ଓ.પી. ઇત્યાચ વિકાસઃ કથં ભવિતુમહર્તિ ? સ્પષ્ટયત ।

What is S.O.P. ? How would you develop the S.O.P. for the preparation of the Bhasma ?

2 નિષ્ઠાંકિત માપદણાનાં ઉત્તમૌષધનિર્માણે મહત્વં સોદાહરણં સ્પષ્ટયત ।

Write the importance of the following parameters in the preparation of good quality drugs with examples.

1 ICP   2 Particle size.   3 X.R.D.

4 G.L.P.   5 Organoleptic characters

3 આયુર્વેદીય ઔષધનિર્માણાર્થે જી.એમ.પી. મહત્વં એતદ્વિષયે સવિસ્તારં વિવેચનં કુરુત ।

Write the importance of G.M.P. in detail in the manufacturing of Ayurvedic drugs.

4 ટિપ્પણી કાર્યાઃ । Write short notes.

1 Safety profile.   2 D.C. Rule 161-165.

3 N.P.S.T.   4 ભસ્મ પરીક્ષા । Bhasma Pariksha.

*****

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:

64

અન્તિમ પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૧

FINAL YEAR M.D. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2011

SPECIALISED SUBJECT : RASA SHASTRAM

વિશિષ્ટો વિષય:- રસશાસ્ત્રમ्

દિનાંક: - ૨૬.૦૬.૨૦૧૧

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

બુધવાસર:

વિષય:- રસશાસ્ત્રસ્થવાહૂનમય: - ચતુર્થ પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના - સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભારઃ । All questions carry equal weight.

1 રસરત્નસમુચ્ચયઃ ગ્રન્થસ્ય રસશાસ્ત્ર ક્ષેત્રે યોગદાનં વિશ્લેષણાત્મકરીત્યા સ્પષ્ટયત્તુ ।

Describe the contribution of Rasaratna Sammucchchaya in the field of Rasashastra.

2 ચરકસંહિતાયઃ સમયે રસૌषધિનાં વિકાસ વર્ણયત ।

Explain the development of Rasaushadhi in the period of Charaka Samhita.

3 વર્તમાન સન્કર્ભે રસશાસ્ત્રસ્ય વિકાસે કે: ભાવાઃ કારણભૂતા સન્તિ સ્પષ્ટયત્તુ ।

What are the factors are responsible for the development of Rasashstra in the present era.

4 ટિપ્પણી કાર્યાઃ । Write short notes.

1 આનન્દકન્દ । Aanandkanda.

2 યાદવજી ત્રિકમજી આચાર્યસ્ય રસશાસ્ત્ર વિકાસે યોગદાનમ् ।

Contribution of Yadavaji Trikamaji Acharya in the field of Rasashstra.

3 રસતરંગિણી । Rasatarangini.

4 A.F.I.

*****

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

(63)

સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમા પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૧

FINAL YEAR M.D. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2011

SPECIALISED SUBJECT : BHAISHAJYAKALPANA

વિશિષ્ટો વિષય:- ભૈષજ્યકલ્પના

દિનાંક: - ૨૫.૦૬.૨૦૧૧

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

શાન્દિવાસર:

વિષય:- ભૈષજ્યકલ્પનાયા આધારભૂતસિદ્ધાન્તા: - પ્રથમ પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના - સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભારઃ । All questions carry equal weight.

1 ઉત્તમભૈષજस્ય લક્ષણપુરસ્સરમ્ આયુર્વેદશાસ્ત્રે ભૈષજકલ્પનાઃ શાસ્ત્રજ્ઞાનસ્યોગિતાં
મહત્વં ચ લિખત ।

Write down the best qualities of medicine along with importance of knowledge of Bhaishajya Kalpana in Ayurveda.

2 અનુક્તમિતિ કિં ? અસ્ય ઉપયોગિતા વિવિચ્ય, ઔષધ કલ્પનાં નામકરણસ્ય
સોદાહરણં સ્પષ્ટયત ।

What is the concept of Anukta ? Explain its utility. Describe the practices of nomenclature of Ayurvedic formulations supported with examples.

3 પ્રાચીનાર્વાચીન દ્વયસંગ્રહણસંરક્ષણવિધે: તુલનાત્મકં વિવેચનં સન્દર્ભે સવિસ્તરેણ
સોદાહરણેન ચ વિવેચયત ।

Compare the ancient and modern methods of collection and storage, give the detail description with suitable examples.

4 ટિપ્પણી કાર્યાઃ । Write short notes.

1 પરિભાષાલક્ષણં તસ્ય જ્ઞાનોપયોગિતા ચ ।

Paribhasha Lakshana and its utility.

2 રસશાલાયાં વિવિધકર્મ વિભાગ: । Various working division in pharmacy.

3 સંસ્કારસ્ય મહત્વમ્ । Importance of Sanskara.

*****

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશ્નકાળ વિભાગ:

અન્તિમ પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૧

(69)

FINAL YEAR M.D. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2011

SPECIALISED SUBJECT : BHAISHAJYAKALPANA

વિશિષ્ટો વિષય:- મૈષજ્યકલ્પના

દિનાંક: - ૨૭.૦૬.૨૦૧૧

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

સૌમવાસર:

વિષય:- રસશાસ્ત્રમ् - દ્વિતીય પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના - સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભારઃ । All questions carry equal weight.

1 મૂર્છ્છનાયા: પરિભાષા સસંદર્ભ લિખિત્વા તસ્ય વિવિધપ્રકારા: સોદાહરણ દેયા: ।

Write the definition of Murchchhana and its various types with examples.

2 ભાવનાં સંક્ષેપેણ વિલિખ્ય, ભસ્મખરલીયરસાયતયો: નિર્માણે ભાવનાયા: ભૂમિકામણ્યિ સ્પષ્ટયત્તુ ।

Describe the concept of Bhavana. Explain the role of Bhasma and Kharaliya Rasayana.

3 અધોલિખિતાનાં કલ્પનાં ઘટકદ્વયાણિ નિર્માણવિધિં, ઉપયોગ, ઔषધમાત્રાં ચ વર્ણયત ।

Write the ingredients, method of preparation, therapeutic use and dose of the following drugs :

(ક) ગન્ધકરસાયન્ । Gandhaka Rasayana.

(ખ) શંખદ્રાવ: । Shankhadrava.

(ગ) ચિત્રકાદિ વટી । Chitrakadi Vati.

(ઘ) શંખવટી । Shankhavati.

4 ટિપ્પણી કાર્યા: । Write short notes.

1 સત્વપાતનમ् । Satvapatanam.

2 પોટ્ટલિકલ્પના । Pottalikalpana.

3 અરિલોહમ् । Ariloha.

4 સુધાવર્ગ । Sudhavarga.

*****

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશ્નિક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમ પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૧

૫૦

FINAL YEAR M.D. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2011
SPECIALISED SUBJECT : BHAISHAJYAKALPANA

વિશિષ્ટો વિષય:- ભૈષજ્યકલ્પના

દિનાંક: - ૨૮.૦૬.૨૦૧૧

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

મંગલવાસર:

વિષય:- ભૈષજ્યનિર્માળમौષધમાનકીકરણ ચ - તૃતીય પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના: (૧) સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભારઃ। All questions carry equal weight.

1. સ્નેહકલ્પનાયાઃ નિર્માણ જી.પી.એમ. કરણ સહાયભૂતં ભવતિ ઇતિ સોદાહરણં વિવેચયેત।
How G.M.P. is applicable in the preparation of Snehakalpana ? Describe it with suitable example.
2. માનકી કરણ ઇતિ કિમ્ ? ગુગુલુ કલ્પનાઃ માનકીકરણ વિસ્તૃત વિવેચયત।
What is standardization ? Describe the standardization of Guggulu Kalpana.
3. નિર્ણાંકિતમાપદણાનાં ઔષધમાનકીકરણે ભૂમિકાં સોદાહરણ સ્પષ્ટયત।
Write the role of following paarameters in the drug standardization with suitable example.
  - (1) Heavy metal study.
  - (2) Microbial Study.
  - (3) HPLC study.
  - (4) Reducing suger.
  - (5) Disintegration of tablet.
4. ટિપ્પણી કાર્ય - Write short notes -
  - (1) Schedule - M.
  - (2) Labelling and Packing.
  - (3) Adverse drug reaction (ADRS).
  - (4) Misbranded and Adulterated drug.

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:

૪૧

અન્તિમા પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૧

FINAL YEAR M.D. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2011
SPECIALISED SUBJECT : BHAISHAJYAKALPANA

વિશેષ્ટો વિષય:- ભૈષજ્યકલ્પના

દિનાંક: - ૨૬.૦૬.૨૦૧૧

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

બુધવાસર:

વિષય:- ભૈષજ્યકલ્પનાયા: વાળ્ગમયસ્યેતિહાસ: - ચતુર્થ પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના: (૧) સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભાર: | All questions carry equal weight.

1. પञ્ચવિધકષાયકલ્પનાયા: કાલક્રમાગતં વિકાસક્રમં વર્ણયતુ।

Write the chronological development of Panchavidha Kashya Kalpana.

2. ભૈષજ્યકલ્પનાયા: વિકાસક્રમે શાર્ઙ્ગધરસંહિતાયા: ભૂમિકાયા: વિવેચનં કુરૂત |

Describe the role of Sharangadhara Samhita in the development of Bhaishajya Kalpana.

3. ભૈષજ્યકલ્પનાક્ષેત્રે અષ્ટાઙ્ગહ્રદયશચ યોગદાનમં પ્રતિપાદ્યત |

Describe the contribution of 'Ashtanga Hridaya' in the field of Bhaishajya Kalpana.

4. ટિપ્પણી કાર્યા - Write short notes -

(1) Ayurvedic formulary of India.

(1) ચરકસ્ય કલપસ્થાને | Kalpasthana of Charaka.

(1) કાશ્યપસ્ય ખિલસ્થાને | Karshyapa Samhita Khila Sthana.

(1) યોગરત્નાકર | Yogaratnakara.

ગુજરાત આયુવેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમ પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૧

FINAL YEAR M.D. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2011

SPECIALISED SUBJECT : KAUMARBHRITYA

વિશિષ્ટ વિષય:- કૌમારભૂત્ય

દિનાંક: - ૨૫.૦૬.૨૦૧૧

સમય: રૂ.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

શાન્દિવાસર:

વિષય: - ગર્ભોપક્રમ: - પ્રથમ પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના : (૧) સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભાર: | All questions carry equal weight.

1. ગર્ભસ્ય પોષણ પ્રાચીનાર્વાચીન મતાનુસારેણ વર્ણયત |

Describe the nutrition of (fetus) Garbha according to both Ayurvedic and modern concept.

2. 'માતૃતः-પિતૃતઃ આત્મતઃ સાત્મ્યતો રસતઃ સત્વતઃ ઇત્યેભ્યો ભાવેભ્યઃ સમુદિતેભ્યો ગર્ભ: સંભવતિ |' સમ્બર્હેડસિમન્ વિશ્લેષણ ઉભય મતાનુસારેણ પ્રતિપાદયત |

'માતૃતઃ-પિતૃતઃ આત્મતઃ સાત્મ્યતો રસતઃ સત્વતઃ ઇત્યેભ્યો ભાવેભ્યઃ સમુદિતેભ્યો ગર્ભ: સંભવતિ |'

Male an analysis on the above Sloka as per both Ayurveda and modern sciences.

3. પ્રાચીનાર્વાચીન મતયો: ભૃત્ણવિજ્ઞાનં તથા અનુવાંશિક ગુણ સૂત્રાણાં પ્રતિલેખનં લિખત |

Write an essay on embryological and genitical concepts of disease according to both ancient and modern medical science.

4. ટિપ્પણી કાર્યા - Write short notes.

(૧) અકાલપ્રવાહણાદ્જન્ય વિકારા: | Akalapravahanadjanya Vikaraha.

(૨) અતુલ્યગોત્ત્રસ્ય મહત્વમ् | Importance of Atulyagotra.

(૩) ગર્ભોપઘાતકર ભાવા: | Garbhopaghatakara Bhava.

(૪) ગર્ભ વિકારા: | Garbha Vikaraha.

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશ્નક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમ પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૧

(૧૩)

FINAL YEAR M.D. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2011

SPECIALISED SUBJECT : KAUMARBHRITYA

વિશિષ્ટો વિષય:- કૌમારભૂત્ય

દિનાંક: - ૨૭.૦૬.૨૦૧૧

સમય: દ.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

સોમવાસર:

વિષય:- શિશુપરિચર્ચા-શિશુપોષણ ચ - દ્વિતીય પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના: (૧) સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભાર:। All questions carry equal weight.

1. કુમારાગારનિર્માણસ્થ આયુર્વેદ એવં નવ્યમતાનુસારેણ પ્રમુખં સિદ્ધાન્તાનાં વિશ્લેષણં ક્રિયતામ् ।

Discuss the analytical view regarding important principles for the construction of Kumaragara as per Ayurveda and modern science.

2. ‘સુખં-દુઃખં હિ બાલાનાં ધાત્રીમૂલમસંશયમ् ।’

સન્દર્ભમિદ વિસ્તૃતં વર્ણનં કૃત્વા ધાત્રીપરીક્ષણં એવં આધુનિકકાલે ધાત્રી મહત્વં અસ્તિ ન વા સ્વમતાનુસારેણ પ્રતિપાદયત ।

Write the detail description of above Sloka along with examination of Dharti and establish the importance of Dhatri in present era or not by self openion.

3. દૂषિતસ્તન્યોદ્ધરોગાણાં લક્ષણં, પરીક્ષણં, ચિકિત્સાં ચ લિખિત્વા સ્તનપાનસ્થ મહત્વં વર્ણયત ।

Describe the symptomsm examination and treatment of diseases due to vitiated breast milk and write the importance ofbreast feeding.

4. ટિપ્પણી કાર્યા - Write short notes.

(૧) સ્તન્યસમ્પત્તા | Stanyasampat.

(૨) વ્યાધિક્ષમત્વોપક્રમ | Vyadhikshmatvopakrama.

(૩) દન્તોદ્રેદ | Dantodbheda.

(૪) અન્નપ્રાશનસંસ્કારમ् | Annaprashana Sanskaaram.

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશ્નક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમ પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૧

AU

FINAL YEAR M.D. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2011

SPECIALISED SUBJECT : KAUMARBHRITYA

વિશિષ્ટો વિષય:- કૌમારભૂત્ય

દિનાંક: - ૨૮.૦૬.૨૦૧૧

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

મંગલવાસર:

વિષય:- બાળરોગા: - તૃતીય પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના: (૧) સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભાર: | All questions carry equal weight.

1. બાળાપસ્મારસ્ય આયુર્વેદે નવ્યમતાનુસારેણ વર્ગીકરણ સામાન્ય ચિકિત્સાં ચ વર્ણયત |

Write the classification and management of childhood epilepsy according to Ayurveda and modern classics.

2. બાળાનાં વિકારે ઔષધાનાં માત્રાપ્રયોગવિધિંચુભયમતાનુસારેણ વર્ણયત |

Describe the dose of medicine and administration methods of drug in the diseases of children by both Ayurveda and modern science.

3. બાળપક્ષાધાતરોગસ્ય નિદાનં લક્ષણં ચિકિત્સાં ચ લિખિત્વા અસ્મિન્ વ્યાધે: ઉપયુક્ત કતિપય ઔષધયોગાનાં ક્રિયાકર્મણાં ચ સાબિસ્તારં વર્ણનં કુરુ |

Write in detail on the causes, symptoms, treatment and some drugs used along with procedures useful in infantile paralysis.

4. ટિપ્પણી કાર્યા - Write short notes.

(૧) શય્યામૂત્રમ् ।	Shayyamutra.
(૨) ક્ષીરાલસક ।	Kshiralasaka.
(૩) ગુદકુણ્ઠમ् ।	Gudakuttam.
(૪) જલશીર્ષક ।	Jalashirshaka.
(૫) કુદુણક ।	Kukkunaka.

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમ પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૧

45

FINAL YEAR M.D. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2011

SPECIALISED SUBJECT : KAUMARBHRITYA

વિશિષ્ટો વિષય:- કૌમારભૂત્ય

દિનાંક: - ૨૬.૦૬.૨૦૧૧

સમય: રૂ.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

બુધવાસર:

વિષય:- કૌમારભૂત્યવાઙ્મય પરિચય: ઇતિહાસ: (કાશ્યપસંહિતાયા વિશિષ્ટાધ્યયનમુ) - ચતુર્થ પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના – સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભાર: | All questions carry equal weight.

1 ‘બાલરોગચિકિત્સાયાં પંચકર્મ પ્રયોજન’ પ્રતિ કાશ્યપસંહિતાયા: મતં કિં ? સોદાહરણ સ્પષ્ટી કુરુત |

Write with examples on the views of Kashyapa Samhita on utility of Panchakarma in paediatric practice.

2 કાશ્યપોત્તં જાતહારિણી-અધ્યાયસ્ય વર્ણનં કૃત્વા તસ્ય મહત્વં આધુનિક દૃષ્ટયા પ્રતિપાદયત |

Describe the Jataharini Adhyaya of Kashyapa Samhita and also establish its importance in present era.

3 કૌમારભૂત્ય વિષયસ્ય સેતિહાસં વૃદ્ધિવિકાસં વર્ણયિત્વા પ્રમુખવાંગમયાનાં ઉપરિ ટિપ્પણી કુરુત |

Write on the developmental history of Kaumarbhritya and also write on important literatures on the subject.

4 ટિપ્પણી કાર્યા: | Write short notes.

1 બાલકાનામવચસાં વિવિધા દેહવેદનાઃ |

Balkanamvachasam Vividha dehavedanah.

2 સ્વેદસ્યાષ્ટૌ ભેદાઃ | Swedasyashtau Bhedah.

3 બાલરોગેશિશુધાત્ર્યોરુભ્યોરપિ સંશોધનમ્ |

Balarogeshishudhatryorubhayorapi Sanshodhanam.

4 દુર્વાન્તલક્ષણમ્ | Durvantalakshanam.

5 દુષ્પ્રજાતામયાઃ | Dushprajatamayaha.

*****

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:

(16)

અન્તિમા પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૧

FINAL YEAR M.S. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2011

SPECIALISED SUBJECT : PRASUTITANTRA STRIROGA CHA

વિશિષ્ટો વિષય:- પ્રસૂતિતંત્ર સ્ત્રીરોગ ચ

દિનાંક: - ૨૫.૦૬.૨૦૧૧

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

શનિવાસર:

વિષય:- ગર્ભ-ગર્ભણીશારીરમ् - પ્રથમ પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના : (૧) સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભારઃ । All questions carry equal weight.

- આયુર્વેદાનુસારી રજોત્પત્તિ પ્રક્રિયાયાઃ સવિસ્તરેણ વર્ણનं કૃત્વા પ્રાથમિક અનાર્તવ સમ્બન્ધિત કારણાનાં સ્પષ્ટીકરણં કુરુ ।

Describe in detail the process of Rajotpatti as per Ayurveda. Explain the causative factors for primary amenorrhoea.

- ગૃહિત ગર્ભણામાર્તવવહાનાં સ્રોતસાં વત્માન્યવરુન્ધ્યતે ગર્ભેણ ... ।
તત્સ્તદધ: પ્રતિહતમૂર્ધ્વમાગતમપરશ્વોપચીયમાનમપેત્યભિધીયતે ।

ઇદં શ્લોકસ્ય સસંદર્ભ વર્ણન કૃત્વા । અપરા એવં નાભિનાડી વિકૃતિ સવિસ્તરેણ વર્ણયત ।

Explain the above Sloka with its reference. Describe the abnormality of placenta and umbilical cord in details.

- કિં નામ ગર્ભોપદ્રવા: ? તસ્ય નામાનિ વિલિખ્ય કતિપયદ્વયો: વ્યાધયો: સચ્ચિકિત્સા વર્ણનં કુરુ ।

Describe Garbhopadrvasa and write down any two in detail with its treatment.

- ટિપ્પણી કાર્ય - Write Short notes -

(1) ગર્ભયુ નિર્ણય । Determination of foetal age.

(2) ગર્ભપોષણ । Garbhaposhana.

(3) દौહૃદયમ् । Dauhridayam.

(4) યમલગર્ભોત્પત્તૌ હેતવઃ । Causes of twin pregnancy.

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમ પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૧

11

FINAL YEAR M.S. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2011

SPECIALISED SUBJECT : PRASUTITANTRA STRIROGA CHA

વિશિષ્ટો વિષય:- પ્રસૂતિતંત્ર સ્ત્રીરોગ ચ

દિનાંક: - ૨૭.૦૬.૨૦૧૧

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

સોમવાસર:

વિષય:- પ્રસૂતિતંત્રમ् - દ્વિતીય પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના - સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભારઃ । All questions carry equal weight.

1 ગર્ભાવસ્થાજન્ય યોનિગત રત્કસ્થાવસ્ય સાપેક્ષનિદાન વર્ણયિત્વા ગર્ભાસ્થાવસ્ય ચિકિત્સા સવિસ્તરં વર્ણન કુરુ ।

Describe differential diagnosis of per vaginal bleeding during pregnancy and Garbhasrava.

2 પ્રાચ્યપાશ્યાત્યમતાનુસારણ સૂતિકાપરિચર્યા વર્ણયત ।

Write puerperal management according to Ayurveda and modern view.

3 ઉપસ્થિતપ્રસવાયા: લક્ષણ એવ પરીચર્યા વર્ણયિત્વા તસ્ય અવસ્થાયા: વિકૃતીં સવિસ્તરં વર્ણન કુરુ ।

Write signs and symptoms of Upasthitaprasavaya, its management and abnormalities in detail.

4 ટિપ્પણી કાર્યા: । Write short notes.

1 સૂતિકા મઙ્કલ: । Sutika Makkala.

2 મૂઢગર્ભ હેતુ: । Mudhagarbha Hetu.

3 દશમૂલારિષ્ટ: । Dasamularishta.

4 નવજાતશિશૂપરીક્ષણમ् । Examination of new born.

5 ઉપવિષ્ટક । Upavishtaka.

*****

ગુજરાત આયુવેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશ્નક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમ પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૧

146

FINAL YEAR M.S. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2011

SPECIALISED SUBJECT : PRASUTITANTRA STRIROGA CHA

વિશિષ્ટો વિષય:- પ્રસૂતિતંત્ર સ્ત્રીરોગ ચ

દિનાંક: - ૨૮.૦૬.૨૦૧૧

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

મંગલવાસર:

વિષય:- સ્ત્રીરોગસ્તેષાં ચિકિત્સા-શાલ્યકર્માણિ ચ - તૃતીય પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના : (૧) સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભારઃ | All questions carry equal weight.

1. પ્રદુષ્ટાર્તવજન્ય યોનિવ્યાપદ લિખિત્વા તસ્ય લક્ષણ એવં ચિકિત્સાં ચ સવિસ્તરં વર્ણયત |

Describe Pradushtartavajanya Yonivyapadas lakshana and chikitsa in detail.

2. યોનિર્શસ્ય નિદાન, લક્ષણ, સમ્પ્રાપ્તિ વર્ણયિત્વા પ્રાચ્યાપાશ્વાત્યમતાનુસાર તસ્ય ચિકિત્સાં વર્ણયત |

Describe Nidana, Samprapti and Lakshana of Yoniarsha in detail, its management according to Ayurveda and modern point of view.

3. યોનિમાર્ગ ગર્ભશયનિર્હરણ કદા કર્તવ્ય ? તસ્ય પૂર્વ-પ્રધાન-પશ્વાત્કર્મ એવં ઉપદ્રવ સવિસ્તરં લિખત |

Write indications of vaginal hysterectomy pre-operative, operative, post operative procedures complications and management in detail.

4. ટિપ્પણી કાર્યા - Write Short notes -

(1) ધૂપન ચિકિત્સા | Dhoopana Chikitsa.

(2) બીજક મૂઢગર્ભઃ | Beejaka Moodhagarbha.

(3) સ્તનવિદ્રધી | Stanavidradhi.

(4) નાડીયન્ત્ર | Nadiyantra.

(5) ઉત્તર બસ્તિ | Uttara Basti

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમ પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૧

FINAL YEAR M.S. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2011

SPECIALISED SUBJECT : PRASUTITANTRA STRIROGA CHA

વિશિષ્ટો વિષય:- પ્રસૂતિતંત્ર સ્ત્રીરોગ ચ

દિનાંક: - ૨૬.૦૬.૨૦૧૧

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

બુધવાસર:

વિષય:- પ્રસૂતિતંત્ર વાડુગમયસ્ય પરિચય: ઇતિહાશચ (કાશ્યપસંહિતાયા: વિશિષ્ટાધ્યયનમ्) - ચતુર્થ પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના - સર્વો પ્રશ્નાઃ સમાનભારઃ । All questions carry equal weight.

- 1 પ્રસૂતિતંત્ર-સ્ત્રીરાગયો: ક્ષેત્રે કાશ્યપસંહિતાયા: મહત્વં પ્રતિપાદયત ।
Write the importance of Kashyapa Samhita in the field of Striogha-Prasutitantra.
- 2 'માસાચ્ચતુર્થાત્ પ્રભૃતિ ભિષભેષજમાચરેત્ ।' - ઇદં શ્લોકસ્ય સંદર્ભ વર્ણનં કૃત્વા ગર્ભિણી જ્વરેષુ કાનિ-કાનિ શોધન કર્માણિ નિષેધ ? તસ્ય ઉપદ્રવાઃ કે ? સવિસ્તર વિશદયત ।
Explain the above Shloka with its reference. Which Shodhana Karmas are contraindicated in Garbhini Jwara ? What will be the adverse effects, if they are done ?
- 3 નિમ્નલિખિત પારિભાષીક શબ્દાણાં સ્પષ્ટીકરણ કુરુત ।
Explain the following terminologies.

1 વિકુટા । Vikuta.	2 શુષ્ક રેવતી । Shushka Revati.
3 નાકિની । Nakini.	4 વરણબંધ । Varana Bandha.
- 4 ટિપ્પણી કાર્યા: । Write short notes.

1 લશુનકલ્પાધ્યાય । Lasunakalpadhyaya.
2 સ્તનકીલક । Stanakilaka.
3 ગર્ભધાનસંસ્કાર । Garbhadhana Samskara.
4 ગર્ભે પંચમહાભૂતાત્પત્ર ભાવા: । Garbhe Panchamahabutatpanna Bhava.
5 સ્તન્ય ક્ષય । Stanya Kshaya.

*****

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમા પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૧

FINAL YEAR M.S. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2011

SPECIALISED SUBJECT : SHALYATANTRAM

વિશિષ્ટો વિષય:- શલ્યતંત્રમ्

દિનાંક: - ૨૫.૦૬.૨૦૧૧

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

શનિવાસર:

વિષય:- શલ્યતંત્રમ् (સિદ્ધાન્તઃ) - પ્રથમ પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના - સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભાર: | All questions carry equal weight.

1 શલ્યતંત્રેપૂર્વકર્મ પ્રધાનકર્મપશ્વાતકર્માણાં મહત્વં દર્શયિત્વા તેષાણાં સાવિસ્તરેણ વર્ણયતુ।

Write the importance of pre-operative, operative and post-operative measures in surgery and describe these in detail.

2 સંક્ષેપેણ વર્ણયતુ | Describe in brief

(A) શલ્યતંત્રસ્ય પ્રાધાન્યમ् | Importance of Shalyatantra.

(B) ક્ષાર નિર્માણ: | Preparation of Kshara.

3 ટિપ્પણી કાર્યઃ | Write short notes.

(A) યન્ત્રશસ્ત્રાણાં મહત્વમ् | Importance of Yantra Shastra.

(B) હસ્તમેવ પ્રધાન યન્ત્રમ् | Hand is prime instrument.

4 ટિપ્પણી કાર્યઃ | Write short notes.

(A) વ્રણશોફ: | Vranashopha.

(B) ષટ્ક્રિયાકાલ: | Shatkriyakala.

(C) વિદ્રધિ સમ્પ્રાપ્તિ: | Samprapti of Vidradhi.

(D) શ્લાકાયન્ત્ર: | Shlaka Yantra.

*****

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

81

સ્નાતકોત્તર પ્રશ્નક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમ પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૧

FINAL YEAR M.S. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2011

SPECIALISED SUBJECT : SHALYATANTRAM

વિશિષ્ટો વિષય:- શલ્યતંત્રમ्

દિનાંક: - ૨૭.૦૬.૨૦૧૧

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

સોમવાસર:

વિષય:- શલ્યકર્મ - દ્વિતીય પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના: (૧) સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભારઃ | All questions carry equal weight.

1. વ્રણબન્ધનસ્ય મહત્વં વર્ણયિત્વા તેષાં પ્રકાર: વિધિંશ્च લિખતુઃ।

Write down the importance of Vrana Bandhana and describe the types and technique of Vrana Bandhana.

2. સૌષુમ્નિક સંજ્ઞાહરણવિધૈ: દર્શયિત્વા ઉપદ્રવાણિ ચિકિત્સાં ચ વર્ણયતુઃ।

Describe the procedure of spinal anaesthesia with its complications and treatment.

3. ટિપ્પણી કાર્યાઃ | Write short notes.

(૧) ધનુર્વતઃ: | Dhanurvata.

(૨) સ્તનવિદ્રધિ: | Stanavidradhi.

(૩) નાસાસંધાનઃ: | Nasasandhana.

4. સંક્ષેપેણ વર્ણયત | Describe in brief.

(૧) આધુનિક શલ્ય સિદ્ધાન્તઃ | Modern principles of surgery.

(૨) સ્તબ્ધતા | Shock.

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:

82

અન્તિમ પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૧

FINAL YEAR M.S. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2011

SPECIALISED SUBJECT : SHALYATANTRAM

વિશિષ્ટ વિષય:- શલ્યતંત્રમ्

દિનાંક: - ૨૮.૦૬.૨૦૧૧

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

મંગલવાસર:

વિષય:- યોગ્યા (વિશિષ્ટતાશ્વ) અનુશલ્યકર્મ - તૃતીય પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના - સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભારઃ । All questions carry equal weight.

1 છિદ્રોરસસ્ય નિદાન લક્ષણશ્વ વિશદયિત્વા ચિકિત્સાં સવિસ્તરેત ।

Describe the etiology, clinical features and treatment of intestinal perforation in detail.

2 સંક્ષિપ્ત વ્યાખ્યાં કાર્યા: । Write in brief.

(A) અણડવૃદ્ધે: સાપેક્ષિક નિદાન કુરુત ।
Differential diagnosis of scrotal swelling.

(B) દકોદરસ્ય નિદાન ચિકિત્સાંશ્વ । Etiology and treatment of Ascitis.

3 વિશદ વ્યાખ્યાં કુરુ । Describe in brief.

(A) સ્તનાર્બુદ્ધસ્ય નિદાન શલ્યચિકિત્સાંશ્વ ।
Etiology and surgical treatment of carcinoma of breast.

(B) આંત્રવૃદ્ધે: નિદાન શલ્યચિકિત્સાંશ્વ ।
Etiology and surgical treatment of inguinal hernia.

4 ટિપ્પણી કાર્યા: । Write short notes.

(A) સત્ત્રિરુધ ગુદ: । Anal stricture.

(B) મૂત્રવહસ્થોતસ: પરિક્ષણમ् । Investigation of urinary system.

(C) સિરાવ્યધ: । Vein puncture.

(D) મૂત્રાશ્મરી: । Mutrashmari.

*****

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમ પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૧

FINAL YEAR M.S. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2011

SPECIALISED SUBJECT : SHALYATANTRAM

વિશિષ્ટો વિષય:- શલ્યતંત્રમ्

દિનાંક: - ૨૬.૦૬.૨૦૧૧

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

બુધવાસર:

વિષય:- શલ્યવાડ્યમય: પરિચય: - ચતુર્થ પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના: (૧) સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભારઃ | All questions carry equal weight.

1. અતિપાતિષુ રોગેષુ ..... પ્રતિક્રિયામ् ।

ઉપર્યુક્ત શ્લોકસ્ય પૂર્વાપર પ્રસંગેણ વર્ણયિત્વા અસ્ય મહત્વં પ્રકાશયત ।

Describe the above Shloka with its reference and importance in treatment.

2. આંજછેનૈ: પીડનૈશ્વરૈ ....., ભિષક् ।

ઉપર્યુક્ત શ્લોકસ્ય પૂર્વાપર પ્રસંગેણ વર્ણયિત્વા અસ્ય મહત્વં પ્રકાશયત ।

Describe the importance of above Shloka with its reference in the management.

3. શલ્યચિકિત્સા ઉત્કર્ષાણિ સમ્ભાવ્ય વિધિનાં વિસ્તરેણ લિખત ।

Describe the possible methods to uplift Shalya Chikitsa.

4. ટિપ્પણી કાર્યા: - Write short notes.

(1) નિર્જીવાણુકરણ: | Sterlization.

(2) ઇતરથા દાધ: | Itaratha Dagdha.

(3) કપાટ શયનમ् | Kapata Shayana.

(4) કાણ ભગ્ન: | Kanda Bhagna.

◆◆◆◆◆

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:

82e

અન્તિમ પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૧

FINAL YEAR M.D. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2011

SPECIALISED SUBJECT : PANCHAKARMA

વિશિષ્ટો વિષય:- પંચકર્મ

દિનાંક: - ૨૫.૦૬.૨૦૧૧

સમય: દશ.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

શનિવાસર:

વિષય:- સિદ્ધાન્તા: પૂર્વકર્માણિ ચ - પ્રથમ પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના - સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભારઃ । All questions carry equal weight.

1 પંચકર્મ સંદર્ભે ષડવિધ ઉપક્રમ સવિસ્તરેણ વર્ણયત ।

Describe Shadavidha Upakrama in detail in the context of Panchakarma.

2 સ્નેહનસ્ય વર્ગીકરણં વર્ણયિત્વા આભ્યંતર સ્નેહનસ્ય ઉપયોગિતા વैજ્ઞાનિકરીત્યા સ્પષ્ટયત ।

Describe classification of Snehana and explain utility of internal Snehana scientifically.

3 (A) સંતર્પણ અપતર્પણ ચિકિત્સા સંદર્ભે પંચકર્મ ચિકિત્સા પદ્ધતિ વિવેચયત ।

Describe Panchakarma therapy in the context of Santarpana and Aptarpana Chikitsa.

(B) મૂધતૌલ વિષયકં સર્ક્ષિપ્ત નિબંધો લેખ્યઃ ।

Write short essay on Moordha Taila.

4 ટિપ્પણી કાર્યાઃ । Write short notes.

(1) જેન્તાક સ્વેદ: । Jentaka Sweda.

(2) ક્ષીરધૂમ: । Kshiradhooma.

(3) પરિસેક: । Pariseka.

(4) સંવાહન-પાદાઘાત-મર્દન । Samvahana-Padaghata-Mardana.

*****

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર
સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:
અન્તિમા પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૧

65

FINAL YEAR M.D. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2011
SPECIALISED SUBJECT : PANCHAKARMA

વિશિષ્ટો વિષય:- પંચકર્મ

દિનાંક: - ૨૭.૦૬.૨૦૧૧

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

સૌમવાસર:

વિષય:- વમનવિરેચનવિવેચનમું - ડિતીય પ્રશ્નપત્રમું

સૂચના - સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભારઃ । All questions carry equal weight.

- 1 સંશોધને વમનસ્ય મહત્વં પ્રતિપાદ્ય આદર્શવમનવિધિમું અપિ લિખત ।
Explain the importance of Vamana in Samshodhana and also describe an ideal procedure of Vamana.
- 2 કે વિરેચ્યા: અવિરેચ્યાશ્વચ કે ? સયુક્તિકં વિવેચયત ।
Who are suitable and not suitable for Virechanakarma ? Explain logically.
- 3 વિરેચન-વ્યાપદ: વ્યાખ્યાય તેષાં પ્રતિકારા: લેખ્યા: ।
Explain Virechana-Vyapada and their management.
- 4 ટિપ્પણી કાર્યા: । Write short notes.
  - 1 વમનયોગ્યા: । Vamanayogyah.
  - 2 વિરેચનદ્રવ્યપ્રકારા: । Types of Virechana Dravya.
  - 3 સંસર્જનક્રમ: । Samsarjanakramah.
  - 4 વમનદ્રવ્યાણિ । Drugs used in Vamana.

*****

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશ્નિક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમ પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૧

૫૬

FINAL YEAR M.D. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2011

SPECIALISED SUBJECT : PANCHAKARMA

વિશિષ્ટો વિષય:- પંચકર્મ

દિનાંક: - ૨૮.૦૬.૨૦૧૧

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

મંગલવાસર:

વિષય:- બસ્તિનસ્યકર્મવિવેચનમ् - તૃતીય પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના – સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભાર: | All questions carry equal weight.

- 1 વિવિધનાડીતન્ત્ર એવં વાતવિકારેષુ બર્સ્તે: કાર્મુકત્વં, મહત્વં ઉપયોગિતાં ચ દર્શયિત્વા બસ્તિકર્મણિ ઉપયુક્તાનાં યંત્રાણાં સચિત્રં વર્ણન કુરુત |

Describe mode of action, importance and utility of Basti in various types disorders of nervous system and Vatvyadhi. Also describe instruments used in Bastikarma with its picture.

- 2 બર્સ્તે: પ્રકારાનું વર્ણયિત્વા આસ્થાપન બસ્તિ નિર્માણો સૂચિત બસ્તિદ્વયાણાં મેલનક્રમં તસ્ય મહત્વં ચ વैજ્ઞાનિક રીત્યા પ્રતિપાદયત |

Describe types of Basti and write the sequence of mixing of drugs in preparation of Asthapana Basti and its importance scientifically.

- 3 કેષુ-કેષુ મનોદૈહિકવિકારેષુ નસ્યકર્મ: ઉપયુક્ત: ? કથમ् ? તત્સ્પષ્ટીકૃત્ય સુશ્રુતોક્ત 'તેષુ નસ્ય શિરોવિરેચન ચ.....' ઇત્યસ્ય સૂત્રસ્ય વિવેચન કુરુત |

In which psychosomatic disorders the Nasyakarma is useful and how ? Describe the stanza 'તેષુ નસ્ય શિરોવિરેચન ચ.....' described by Acharya Sushruta.

- 4 ટિપ્પણી કાર્યા: | Write short notes.

1 બૃંહણબસ્તિ:-લેખનબસ્તિ: | Brimhana Basti – Lekhana Basti.

2 ઉત્તરબર્સ્તે: વૈશિષ્ટ્યમ् | Speciality of Uttara Basti.

3 પ્રધમન નસ્ય તસ્યોપયોગિતા ચ | Pradhamana Nasya and its usages.

4 નસ્યસ્ય પૂર્વપશ્ચાત્ કર્માણિ | Pre and post procedures of Nasyakarma.

*****

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમ પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૧

FINAL YEAR M.D. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2011

SPECIALISED SUBJECT : PANCHAKARMA

વિશિષ્ટો વિષય:- પંચકર્મ

દિનાંક: - ૨૬.૦૬.૨૦૧૧

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

બુધવાસર:

વિષય:- સંશોધનાંગભૂતેતરકર્મવિવેચનમ् - ચતુર્થ પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના: (૧) સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભાર: | All questions carry equal weight.

1. જલૌકાવચારણસ્ય પૂર્વ-પ્રધાન-પશ્ચાત્ કર્મ સહિતં વર્ણનं કૃત્વા તસ્ય કાર્મિકત્વં પ્રતિપાદ્યત |

Describe Jalaukavacharana with its Poorva-Pradhana-Pashchat Karma and explain its mode of action.

2. ‘સિરાવ્યધ ચિકિત્સાર્થ’ ઉદાહરણ સહિત વર્ણયિત્વા રક્તમોક્ષણસ્ય પ્રકારાન્ વિલિખત |

‘સિરાવ્યધ ચિકિત્સાર્થ’ Explain the stanza with example and describe the types of Raktamokshana.

3. વ્યાયામોપચારસ્ય સિદ્ધાન્તાનાં સ્પષ્ટીકૃત્વા વ્યાયામોપચારે ઉપયુક્તાનાં વિવિધ વિધાનાનામ् વર્ણનં કુરુતા |

Describe Principles of physiotherapy and write about different modalities used in physiotherapy.

4. ટિપ્પણી કાર્યા - Write Short notes -

(1) શોર્ટવેવ ડાયાથર્મી |

Short wave diathermy.

(2) ચુમ્બકતરંગોપચાર |

Magnet therapy.

(3) ટ્રેક્શન |

Traction.

(4) અન્તર્જલ વ્યાયામ

Aquatic exercise.

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમ પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૧

66

FINAL YEAR M.S. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2011

SPECIALISED SUBJECT : SHALAKYATANTRAM

વિશિષ્ટો વિષય:- શાલાક્યતંત્રમ्

દિનાંક: - ૨૫.૦૬.૨૦૧૧

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

શનિવારા:

વિષય:- નેત્રશારીરં નેત્રરોગવિજ્ઞાનં ચિકિત્સા ચ (સામાન્ય) - પ્રથમ પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના – સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભારઃ । All questions carry equal weight.

- 1 (A) શિરશારીર વિવેચય, મૂર્ધતૈલસ્ય નેત્રરોગેષુ કાર્મકત્વં પ્રતિપાદ્ય ।
Explain the anatomy of Shira clarify how Murdhataila relieves eye diseases.
(B) નેત્રરચનાશારીરે પટલાનામ્ મહત્વં તેષાં રચના વ્યાખ્યત્વા પ્રાયોગિક પક્ષં સ્પષ્ટયત ।
How Patala are important in Netra Rachana, detail them anatomy & applied aspects.
- 2 આયુર્વેદસેહિતાનાં દૃષ્ટિગતરોગાણાં નામાનિ લિખિત્વા માત્રતિમિરરોગસ્ય પટલાનુસારદોષાનુસારશ્વ લક્ષણ ચિકિત્સા વિલિખઃ ।
What are the Drishigata Rogas described in Ayurveda classics ? Explain only Timira Roga as per Dosha & Patala involvement along with treatment.
- 3 સંક્ષિપ્ત વ્યાખ્યા કાર્યા: । Write brief notes.
  - 1 પુટપાક: નિર્માણપ્રયોગવિધિશ્વચ । Method of Putapaka preparation & its use.
  - 2 નેત્રરોગાણાં સામાવસ્થામુપયોગી ક્રિયાકલ્પઃ ।
Kriyakalpa useful in Sama stage of eye disorders.
  - 3 સવ્રણશુક્રરોગસ્ય લક્ષણ ચિકિત્સાશ્વ ।
Lakshana and treatment of Savranashukra Roga.
  - 4 લેખ્ય રોગ પ્રતિષેધ । Treatment of Lekhya Roga.
- 4 ટિપ્પણી કાર્યા: । Write short notes.
  - 1 વાતાભિષ્યન્દ ચિકિત્સા । Treatment of Vata Abhishyanda.
  - 2 અધિમન્થ ચિકિત્સા । Treatment of Adhimantha.
  - 3 પક્ષમકોપ ચિકિત્સા । Treatment of Pakshmakopa.
  - 4 નેત્રબુદ્બુદ્ધસ્ય પાঁচભૌતિકત્વ પ્રાયોગિક મહત્વં ચ ।
Panchabhautika constitution of Netra and its applied.

*****

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમ પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૧

(69)

FINAL YEAR M.S. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2011
SPECIALISED SUBJECT : SHALAKYATANTRAM

વિશિષ્ટો વિષય:- શાલાક્યતંત્રમુ

દિનાંક: - ૨૭.૦૬.૨૦૧૧

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

સોમવાસર:

વિષય:- અન્યોધ્વાંગ શારીર રોગવિજ્ઞાન ચિકિત્સા ચ (સામાન્ય) - દ્વિતીય પ્રશ્નપત્રમુ

સૂચના: (૧) સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભાર: | All questions carry equal weight.

1. કર્ણબાધીય રોગસ્ય વ્યવચ્છેદક નિદાન-ચિકિત્સા પ્રાચ્ય તથા નવ્ય મતાનુસાર વિશદયત્ત।

Write differential diagnosis and treatment as per Ayurved and modern point of view.

2. નાસાગતરક્તપિત્ત હેતુન સમ્પ્રાપ્તિ એવં ચિકિત્સાશ્વચ: પ્રાચ્ય-પ્રતીચ્ય મતાનુસારેણ વર્ણયત્ત।

Describe the aetiopathology and treatment of epistaxis as per Ayurveda and modern point of view.

3. સંક્ષિપ્ત વ્યાખ્યા કુરુ - Give short answers.

(i) ઓષ્ઠ સંધાન: | Osth Sandhana.

(ii) પીનસ - પ્રતિશ્યાય: | Peenasa - Pratishyaya.

(iii) કર્ણનાદ - કર્ણક્ષવેદ: | Karna Naada - Karna Kshweda.

(iv) સુર્યવર્તરોગ: | Suryavarta Shiroroga.

4. સંક્ષિપ્ત વ્યાખ્યા કુરુ - Give short answers.

(i) કર્ણપાલી સંધાન: | Kaarnapaali Sandhana.

(ii) ક્રિમિદન્ત ચિકિત્સા: | Krimidanta Chikitsa.

(iii) મુખરોગ પ્રતિષેધ: | Mukhroga Pratishedha.

(iv) નાસાશોષ: | Nasa Shosha.

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમ પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૧

(૩૦)

FINAL YEAR M.S. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2011

SPECIALISED SUBJECT : SHALAKYATANTRAM

વિશિષ્ટો વિષય:- શાલાક્યતંત્રમુ

દિનાંક: - ૨૮.૦૬.૨૦૧૧

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

મંગલવાસર:

વિષય:- શાલાક્યચિકિત્સા (વિશિષ્ટ) - તૃતીય પ્રશ્નપત્રમુ

સૂચના - સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભાર: | All questions carry equal weight.

- 1 (A) માયગ્રેનરોગસ્ય ચિકિત્સકીય નિદાનવિધિ, સંપ્રાપ્તિં વેદનામાપનવિધિં ચ પ્રતિપાદયત |
Write down the clinical diagnosis, pathology and pain scale for migraine.
(B) કૃમિદન્તઃ ભરણાયોપલબ્ધ: (પ્રાચ્યનવ્ય) દ્રવ્યાણાં વિવેચન કૃત્વા તેષાં ગુણાવગુણોત્કૃષ્ટદ્રવ્યસ્ય ગુણાઃ ચ વિલિખ: |
Name the dental filling materials as per Ayurvedic & modern medicine literature, their merits-demerits along with the qualities of an ideal dental filling material.

- 2 (A) પરાવર્તનત્રુટિ: વિકારણાં માપનાર્થાય કિં યન્ત્રવિધીમુ |
What are the objectives methods of measuring refractive errors ?
(B) નાર્મોટૈન્સિવ લોટાઈન્શન ગ્લોકોમાશ્વ કિમભિપ્રાયઃ ? તથો હેતૂન સમ્પ્રાપ્તિં લક્ષણાનિ લિખિત્વા ચિકિત્સોદેશ્ય સ્પષ્ટયત્ |
What do you mean by normotensive and low tension glaucoma ? Write their causes pathology and clinical picture along with the objective of treatment.

- 3 (A) એક્યુટડૈક્રિયોસિસ્ટાયસ્ય રોગસ્ય શલ્ય: ચિકિત્સાવિધીનું વિલિખ: |
Write down the surgical methods for the treatment of acute dacryocystitis.
(B) સપ્તામૃતલૌહ: વ્યોષાદિવટી: દશનસંસ્કારચૂર્ણ: ઔષધિયોગાનાં ઘટકગુણકર્મનિર્દેશઃ અનુપાનમાત્રાડિષ્ચ પ્રતિપાદયેત |
Write down the contents, Pharmaco-therapeutic indications, dose and vehicle of Saptamrita Lauha, Vyoshadiwati and Dashanasanskara Churna.

- 4 (A) પક્ષમકોપરોગસ્ય આયુર્વેદશાસ્ત્રેષુ નિર્દિષ્ટ: શલ્યક્રિયા: વર્ણયિત્વા અસ્મિનું આધતન: વિકસિત વિધિનામું ચ વિલિખત: |
What the surgical methods described for Pakshmakopa (Trichiasis/Entropion) in Ayurveda literature ? Also brief the modification in this procedure made till date.
(B) એલર્જિક: રાયનાટસ રોગસ્ય આયુર્વેદિક ચિકિત્સા સિદ્ધાન્ત: - સૂત્ર ચિકિત્સાશ્વચ પ્રતિપાદ્યત્ |
Write down your view point on which fundamental (Ayurvedic) you will treat Allergic Rhinitis; give line of treatment and detail treatment aspect.

*****

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમ પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૧

91

FINAL YEAR M.S. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2011

SPECIALISED SUBJECT : SHALAKYATANTRAM

વિશિષ્ટો વિષય:- શાલાક્યતંત્રમ्

દિનાંક: - ૨૬.૦૬.૨૦૧૧

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

બુધવાસર:

વિષય:- શાલાક્યવાઙ્ગમય: - ચતુર્થ પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના: (૧) સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભાર: | All questions carry equal weight.

1. (A) તત્ત્રાવિલં સંસરમ્ભમશ્રુકણ્ડૂપદેહવત् ।
ગુરુષાતોદ ..... ||

ઉપરોક્ત શલોકસ્ય સસન્દર્ભ વ્યાખ્યા કૃત્વા નેત્રરોગશય નિદાનાં વિભિન્નાચાર્યણાં મતાનુસારેન
વિવેચનં કુરુ ।

Explain the above Shloka with reference and write the causative factors of Netra Rogas
according to different Acharyas.

- (B) મસૂરદલમાત્રાં તુ પञ્ચભૂતપ્રસાદજામ् ।

ખદ્યોત ..... ||

ઉપરોક્ત શલોકસ્ય સસન્દર્ભ વિવેચન કુરુ ।

Explain the above Shloka with reference.

2. વર્ત્મરોગણાં સમ્પ્રાસિ વર્ણયિત્વા વાતહતવર્ત્મ: નિમેષાલજી વર્ત્મરોગણાં વિસ્તૃત વિવેચન કુરુ: |

Write the pathogenesis of Vaartmagata Rogas and explain Vatahata Vartma Nimesha and Alaji Vartmagata Rogas in detail.

3. કર્ણરોગણાં પ્રકાર લિખિત્વા કર્ણશૂલ, કર્ણનાદ, બાધિર્ય, કર્ણવિવેઽશ્વચતુર્ણા રોગણાં લક્ષણ ચિકિત્સાં ચ વિવેચયત ।

Write the types of ear disorders and write the Lakshanas and treatment of Karnashoola, Karnanada, Badhirya and Karnakshweda.

4. ટિપ્પણી કાર્યા - Write short note -

(i) રાજર્ષિનિમિ । Rajrishi Nimi.

(ii) નાસારોગ પ્રતિષેધ । Treatment of Nasal disorders.

(iii) શિરોરોગ પ્રતિષેધ । Treatment of Shiroroga.

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર
સ્નાતકોત્તર પ્રશ્નક્ષણ વિભાગ:
અન્તિમ પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૧

52

FINAL YEAR M.D. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2011
SPECIALISED SUBJECT : ROGAVIJNANA AVAM VIKRITIVIJNANA

વિશિષ્ટો વિષય:- રોગવિજ્ઞાન એવં વિકૃતવિજ્ઞાનમ્

દિનાંક: - ૨૫.૦૬.૨૦૧૧

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

શનિવાસર:

વિષય:- દોષદૂષ્યાદિવિજ્ઞાનમ્ - પ્રથમ પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના — સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભારઃ । All questions carry equal weight.

1 ‘તાનિ દુષ્ટાનિ રોગાય, વિશુદ્ધાનિ સુખાય ચ ॥’ વિશદીકરોતુ ।

Explain above stanza in detail.

2 પંચ વાત દોષ પ્રકોપ હેતૂનાં વર્ણનં કૃત્વા, વિકારસ્ય વ્યા�્યા કાર્યા ।

Describe the etiological factors of Panchavidha Vata Dosha and explain related disorders.

3 ‘તેષાં સાદાતિદીપ્તિભ્યાં ધાતુવૃદ્ધિક્ષયોદ્ધવઃ ।

પૂર્વો ધાતુ પરં કુર્યાદૃદ્ધિઃ ક્ષીણશ્च તદ્વિધમ્ ॥’ વિશદીકરોતુ ।

Explain above stanza in detail.

4 ટિપ્પણી કાર્યા: । Write short notes.

(A) લીન દોષ: । Leena Dosah.

(B) સપ્રત્યનીક નિષ્પ્રત્યનીકત્વમ્ । Sapratyanika Nishpratyaniyatvam.

(C) દોષાણાં કોષ્ઠશાખાદિ ગમન ।

Movement of Dosha from Koshtha to Shakha.

(D) ઉપધાતુ પ્રદોષજ વિકાર । Upadhatu Pradoshaja Vikara.

(E) મલ પ્રદોષજ વિકાર । Mala Pradoshaja Vikara.

*****

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશિક્ષણ વિભાગ:

૦૩

અન્તિમ પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૧

FINAL YEAR M.D. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2011

SPECIALISED SUBJECT : ROGAVIJNANA AVAM VIKRITIVIJNANA

વિશિષ્ટો વિષય:- રોગવિજ્ઞાન એવં વિકૃતવિજ્ઞાનમું

દિનાંક: - ૨૭.૦૬.૨૦૧૧

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

સોમવાસર:

વિષય:- વિશિષ્ટસમ્પ્રાપ્તિવિજ્ઞાનમું - દ્વિતીય પ્રશ્નપત્રમું

સૂચના: (૧) સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભાર: | All questions carry equal weight.

1. ષડવિધક્રિયાકાલાનાં વ્યાધિવિનિશ્ચયે ચિકિત્સાયાં ચ ભૂમિકાં, મહત્વં ચ સોદાહરણ વર્ણયત |

Explain the role and importance of Shadvidhakriyakala in diagnosis and management diseases along with suitable examples.

2. ચરકોત્ત રાજયક્ષમા વ્યાધૈ: સમ્પ્રાપ્તિં ઠ્યુબરકુલોસિસરોગ સમ્પ્રાપ્તિ સંદર્ભે સ્પષ્ટયત |

Explain the Samprapti of Rajayakshma as describe by Charaka taking in to consideration the pathogenesis of tuberculosis.

3. સમ્પ્રાપ્તિનિર્મણે દોષ-દૂષ્ય-સમ્મૂચ્છ્નાયા: મહત્વં વિલિખ્ય | પ્રકૃતિ સમસમવેત-વિકૃતિ-વિષમ-સમવેતયો: વર્ણનં કુરુત |

Describe the importance of Dosha-Dushya-Sammurchana in the development of Samprapti. Also explain the concept of Prakriti Samasamvet and Vikriti Visham Samvet.

4. ટિપ્પણી કાર્યો - Write short notes.

(1) ઉપશય - ચિકિત્સાશચ | Upashaya and Chikitsa.

(2) ગુલ્મ સમ્પ્રાપ્તિ | Samprapti of Gulma.

(3) આમ-આમવિષ-આમઅન્નરસ | Ama-Amavisha-Amaannarasa.

(4) નિરામદોષ | Nirama Dosha.

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશ્નકોચણ વિભાગ:

અન્તિમ પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૧

gu

FINAL YEAR M.D. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2011

SPECIALISED SUBJECT : ROGAVIJNANA AVAM VIKRITIVIJNANA

વિશિષ્ટો વિષય:- રોગવિજ્ઞાન એવં વિકૃતવિજ્ઞાનમું

દિનાંક: - ૨૮.૦૬.૨૦૧૧

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

મંગલવાસર:

વિષય:- રોગી-રોગપરીક્ષાવિજ્ઞાનમું - તૃતીય પ્રશ્નપત્રમું

સૂચના: (૧) સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભાર: | All questions carry equal weight.

1. અનુમાન પરીક્ષ્ય ભાવાનાં સવિસ્તારં લિખત |

Describe in detail the Anumana Pareekshya Bhava.

2. આયુર્વેદીય દૃષ્ટા પુરીષ પરીક્ષણ તથા તસ્ય વ્યાધિવિનિશ્ચયે ઉપયોગિત્વં સવિસ્તરેણ વર્ણયત્ |

Describe in detail Purisha Pariksha according to Ayurveda and its application in the diagnosis of the disease.

3. ઉદરવ્યાધિષુ આયુર્વેદોત્ત પરીક્ષણ તથા અર્વાચીન પ્રયોગશાલેય પરીક્ષણાનિ સવિસ્તર વર્ણયત્ |

Describe in detail Ayurvedic Parikshan of U dara Vyadhi and essential laboratory investigation in U dara Vyadhi.

4. ટિપ્પણી કાર્યા - Write short notes.

(1) અરિષ્ટજ્ઞાનમું | Arishtagyanam.

(2) કોષ્ઠ પરીક્ષા | Koshtha Pariksha.

(3) જિહ્વા પરીક્ષા | Jihva Pariksha.

(4) દર્શન પરીક્ષા | Darshana Pariksha.

◆◆◆◆◆

ગુજરાત આયુર્વેદ યુનિવર્સિટી જામનગર

સ્નાતકોત્તર પ્રશ્નિક્ષણ વિભાગ:

અન્તિમા પરીક્ષા જૂન-૨૦૧૧

(GS)

FINAL YEAR M.D. (AYU.) EXAMINATION JUNE-2011

SPECIALISED SUBJECT : ROGAVIJNANA AVAM VIKRITIVIJNANA

વિશિષ્ટો વિષય:- રોગવિજ્ઞાન એવં વિકૃતવિજ્ઞાનમું

દિનાંક: - ૨૬.૦૬.૨૦૧૧

સમય: ૬.૦૦ તઃ ૧૨.૦૦

બુધવારા:

વિષય:- વિકૃતવિજ્ઞાનસહિત જીવાણુવિજ્ઞાનમું - ચતુર્થ પ્રશ્નપત્રમ्

સૂચના - સર્વે પ્રશ્નાઃ સમાનભારઃ । All questions carry equal weight.

- 1 આયુર્વેદમતાનુસાર વ્યાધિક્ષમત્વસિદ્ધાન્તાનું એવં તેષાં ઘટકાનામુપયોગિતાં સવિસ્તરેણ વર્ણનં કૃત્વા તસ્ય વૈજ્ઞાનિક વિવેચનં પ્રસ્તુયતામું ।

Describe in detail Ayurvedic concept of Vyadhi Kshamatva and its various constituents with scientific interpretation.

- 2 અમીબાયસિસ રોગસ્ય વર્ણનં કૃત્વા તસ્ય ઉત્પાદક હેતુ એવં નૈદાનિકવિધિં વર્ણયત ।

Describe Amoebiasis, its etiology and pathogenesis with diagnostic procedures.

- 3 આયુર્વેદાનુસારેણ કૃમિ વર્ણનં કૃત્વા તસ્ય વર્ગાકરણં આધુનિકમતાનુસારેણ સ્પષ્ટીકરણં કુરુત ।

Describe Krimis as mentioned in Ayurveda and their classification along with their explanation from modern point of view.

- 4 ટિપ્પણી કાર્યા: । Write short notes.

- (A) સ્વાઇન ફ્લૂ । Swine Flu.
(B) હુક વર્મ । Hook worm.
(C) કલ્વર મીડિયા । Culture media.
(D) ઓક સાત્ય । Oak Satya.

*****